

Výběr z latinských (i řeckých) sentencí a termínů

ab ovo ab initio ab origine	od počátku
acta est fabula	hra skončila, je po všem
anno Domini (A.D.)	nyňí, našeho letopočtu (n.l.)
ad fontes	k pramenům, "jít ke klasikům"
ab Iove principium	začít hlavní osobou, hlavním bodem, hlavní věcí
ad multos annos	na mnoho let, (přát zdraví)
ante Christum natum (a.Chr.n.)	před narozením Krista (př.n.l.)
alea iacta est	kostky jsou vrženy
alfa et ómega	počátek a konec, první a poslední, tedy všechno
alter ego	druhé já
altum silentium	hluboké mlčení
amantes amentes	milenci – šílenci
amicitia nisi inter bonos esse non potest	přátelství může být jedině mezi dobrými lidmi
amicus animae dimidium	přítel – polovina duše
amicus certus in re incerta cernitur	ve věci nejisté pozná se jistý přítel
anima candida	čistá duše
arbiter elegantiae	rozhodčí ve věcech vkusu (Petronius)
ars longa, vita brevis	život je krátký, umění dlouhé (přetrvá věky)
audantes (audaces) fortuna iuvat (fortes fortuna adiuvat)	odvážným štěstí přeje
audiatur et altera pars	ať je vyslyšena i druhá strana
aurea mediocritas (aurea via media)	zlatá střední cesta
ave, imperator, morituri te salutant	buď zdrav, císaři, jdoucí na smrt tě zdraví (gladiátoři)

bis dat, qui cito dat	dvakrát dává, kdo rychle dává
bona fide	v dobré víře, v dobrém úmyslu
carpe diem quam minimum credula postero	užívej dne a nic nevěř budoucnosti (Horatius)
castis omnia casta	čistým vše čisté
cave canem	pozor na psa, "pozor zlý pes"
circulus vitiosus	bludný, začarovaný kruh
cogito, ergo sum	myslím, tedy jsem (Descartes)
conditio sine qua non	podmínka, bez které ne, nezbytná, nevyhnutelná podmínka
coram populo	veřejně, nahlas, čelem k lidu
credo, quia absurdum	věřím, protože to je nesmyslné
cui bono	v čí prospěch, komu ku prospěchu
cum tacent, clamant	tím, že mlčí, vlastně křičí (Cicero v řeči proti Katilinovi)
ex duobus malis minus elige	ze dvou zel vol menší
de mortuis nil nisi bene	o mrtvých jen dobré
de omnibus dubitandum est	o všem se má pochybovat (Aristoteles)
de te fabula narratur	o tobě je řeč, o tobě se mluví
homines dum docent, discunt (docendo discimus)	lidé tím, že vyučují, sami se učí (Seneka)
dum vivimus, vivamus	dokud žijeme, užívejme života
duo cum faciunt idem, non est idem	když dva dělají totéž, není to totéž
errare humanum est	mýliti se je lidské
errata	chyby, omyly
ex aequo	stejně, stejnou měrou
festina lente	pospíchej pomalu

fluctuat, nec mergitur	zmítá se na vlnách, ale nepotápí se (heslo ve znaku Paříže)
genius loci	ochranné božstvo místa, duch místa
gnóthí seauton (řec.) nosce te ipsum (lat.)	poznej sám sebe (nápís na Apollónově chrámu v Delfech)
héuréka (řec.)	nalezl jsem, už jsem na to přišel, zvítězil jsem
hic Rhodus, hic salta	zde je Rhodos, zde skákej ! ve významu: ukaž, co umíš!
hic et nunc	zde a nyní
historia magistra vitae	historie je učitelkou života
homo homini lupus	člověk člověku vlkem
honores mutant mores	pocty mění mravy
in articulo mortis	v okamžiku smrti, v očekávání smrti
in medias res	doprostřed událostí, k jádru věci
in situ	v poloze, nechat něco tak, jak je
intelligenti pauca	chytrému málo, "chytrému napověz"
inter armasilent Musae	ve zbrani mlčí Múzy
legatus natus	rozený vyslanec, člověk na svém místě
lege artis	podle pravidel umění (vědecké práce)
lex civium dux	zákon-vůdce občanů (v Karolinu)
libri prohibiti	zakázané knihy
licentia poetica	básnická volnost (Seneka, Cicero)
littera scripta manet	co je psáno, to je dáno
memento mori	pamatuj na smrt!
mens sana in corpore sano	ve zdravém těle zdravý duch
multum, non multa	mnoho, ne mnohé (podrobně studovat jednu věc, než zvládnout více povrchně)

munera sunt onera	úřady jsou břemena
nemo ante mortem beatus	nikdo není šťasten před smrtí
nihil novi sub sole	nic nového pod sluncem
noctuas Athenas	"nosit dříví do lesa"
nolens volens	chtě nechtě
nomen omen	jméno-znamení
non omnia possumus omnes	nemůžeme všichni všechno
non scholae, sed vitae discimus	učíme se pro život, ne pro školu
omnia praeclara rara	všechno překrásné je vzácné
omnia sponte fluant	všechno ať plyne samo (nápís na knižním emblému Komenského)
otium post negotium	odpočinek po práci
per aspera ad astra	po drsných cestách až ke hvězdám
periculum in mora	nebezpečí v (z) prodlení
poeta nascitur, orator fit	básníkem se člověk rodí, řečníkem se stává
qui bene distinguit, bene docet	kdo dobře rozlišuje, dobře učí
	kdo dobře třídí, dobře řídí
quidquid discis, tibi discis	čemukoli se učíš, učíš se pro sebe
qui tacet, consentire videtur	kdo mlčí, patrně souhlasí
quod licet Jovi, non licet bovi	co je dovoleno Jovovi, není dovoleno volovi
rem tene, verba sequentur	drž se věci, slova se dostaví
repetitio est mater studiorum	opakování je matkou učení
sero venientibus ossa	"kdo pozdě chodí, sám sobě škodí" (pozdě přicházejícím kosti)
sine amicitiam vitam esse nullam	bez přátelství není pravého života bez přátelství je život nicotný
sine ira et studio	bez hněvu a stranění, objektivně

spiritus agens	vůdčí duch, hlavní činitel
sponte sua	z vlastní vůle, dobrovolně
summa summarum	součet součtů, úhrnem, dohromady (Plautus)
sunt certi denique fines	jsou konečně určité meze
suum cuique	každému, co jeho jest
tabula rasa	prázdná, nepopsaná deska
tacitus consensus	tichý souhlas
tempora mutantur et nos mutamur in illis	časy se mění a my se měníme s nimi
terminus anta quem – post quem	doba, před níž - po níž
tertium non datur	třetí možnost není
tres faciunt collegium	tři tvoří sbor, spolek
universitas scholarium	společenství studentů (pečeť UK)
Urbi et orbi	městu (=Římu) a světu
usus magister optimus	zkušenost je nejlepší učitel (Cicero)
verba movent, exempla trahunt	slova povzbuzují, příklady táhnou
veritas omnia vicit	pravda nad vším vítězí
via facti	cestou skutku, ve skutečnosti
viribus unitis	společnými silami
vis maior	vyšší moc
vita brevis, ars longa	život je krátký, umění dlouhé
vox populi, vox Dei	hlas lidu, hlas boží